

# TIPOLOGIA TEXTUAL

## 1. El text explicatiu

- **Concepte:** té com a objectiu informar i aportar coneixements sobre un tema.
- **Tipus:** Hi ha textos explicatius científics –diccionaris, enciclopèdies, manuals, llibres de text, exàmens, conferències,...- i divulgatius adreçats al gran públic amb temes d'interès general –fulletons de campanyes, d'informació,...-.
- **Estructura del text:** El text explicatiu s'estructura entorn de tres parts:
  1. **Introducció** –presentació i situació del tema que es tractarà-,
  2. **desenvolupament** –desplegament de la informació- i
  3. **resum** o conclusió –resum dels conceptes exposats, valoració de la informació i presentació de la conclusió a què s'ha arribat-.

# TIPOLOGIA TEXTUAL



## Recursos lingüístics:

1. Els paràgrafs subdivideixen, agrupen i ordenen la informació per fer-ne més clara la lectura.
2. El temps verbal predominant és el present d'indicatiu pel seu valor enunciatiu i atemporal.
3. Al lèxic cal triar el mot precís perquè no es produeixi cap ambigüitat. Hi apareixen adjectius classificatius i especificatius, però no valoratius, ja que aquest tipus de text no pretén convèncer ningú.
4. Amb els connectors i les conjuncions s'estableix l'ordre i la progressió de les parts i s'assegura la cohesió del discurs.
5. La repetició de paraules i la utilització de sinònims o d'agrupacions per hipònims o hiperònims.
6. En les exposicions escrites s'utilitzen també il·lustracions, esquemes, gràfics,... mentre que en les orals s'utilitzen projeccions, gràfics,...

# TIPOLOGIA TEXTUAL

## 2. El text argumentatiu

- **Concepte:** És un text que exposa de manera raonada i lògica unes opinions per tal de convèncer algú que manifesta una altra opinió. Hi predominen els judicis de fet –objectius- per sobre dels judicis de valor –subjectius-.
- **Tipus:** els assaigs, els editorials, els articles d'opinió, els sermons, les queixes i reclamacions,...
- **Estructura del text:** Les fases de la narració són:
  1. **Exposició** –on és la idea que es vol demostrar-,
  2. **demostració** –on s'expliquen els diferents arguments que serveixen per demostrar la tesi- i
  3. **conclusió** –on s'arriba al desenllaç de l'argument-.

# TIPOLOGIA TEXTUAL



## Recursos lingüístics:

1. Preguntes retòriques, cites cèlebres.
2. Ús de l'oració negativa per contestar afirmacions de l'interlocutor o d'interrogatives retòriques per cridar l'atenció del lector.
3. Verbs i oracions que expressen causa i conseqüència.
4. Nexes conjuntius: ordinals, distributius i classificatius, adversatius, causals, finals...

# TIPOLOGIA TEXTUAL

## 3. El text descriptiu

● **Concepte:** Descriure consisteix a explicar com són les coses i les persones, a detallar-ne les característiques, l'aspecte o les qualitats que presenten. S'acostuma a inserir en textos narratius o explicatius.

● **Tipus:**

1. La descripció objectiva –presenta les característiques sense apreciacions personals, i hi domina la funció referencial i el llenguatge denotatiu.
2. La descripció subjectiva –detalla els trets passats per la visió personal, prenent un valor significatiu al servei de la narració, i hi domina la funció poètica amb llenguatge connotatiu-. Es poden descriure els trets físics d'una persona -prosopografia-, els psicològics -etopeia- o els dos a la vegada -retrat-; exagerar aquests trets -caricatura-; o descriure paisatges rurals -topografia-...

# TIPOLOGIA TEXTUAL

- **Estructura del text:** La descripció consta de dues parts:
  1. **Tema** –on es presenta el motiu de la descripció- i
  2. **expansió** –el desenvolupament del tema amb nova informació-.
- **Recursos lingüístics:**
  1. El substantiu és el punt de partida, però l'adjectivació matisa i perfila.
  2. L'estructura oracional més utilitzada és l'atributiva, amb la presència de verbs definidors com ser, estar i semblar, i d'altres mostren les característiques com tenir, posseir o portar.
  3. Els temps predominants són el present i l'imperfet.
  4. Els adverbis situen l'objecte en l'espai, mentre que són escasses les referències temporals.
  5. En lèxic hi ha una gran presència de mots de mateixos camps semàntics.
  6. Els recursos estilístics són la comparació, la metonímia i la metàfora.

# TIPOLOGIA TEXTUAL

## 4. El text narratiu

- **Concepte:** Narrar consisteix a relatar uns esdeveniments reals, versemblants o imaginaris, amb la finalitat d'entretenir o d'informar, segons quin sigui l'objectiu de la persona que narra.
- **Tipus:** La narració es troba en textos de ficció com les novel·les, els contes, els relats, les llegendes; o bé en textos que recorden el que ha succeït, com als llibres de memòries, dietaris, biografies; i també en poesia.
- **Estructura del text:** Les fases de la narració són:
  1. El **plantejament** –on es presenta la situació inicial-,
  2. el **nus** –on es desenvolupen els fets principals- i
  3. la **resolució** –on s'arriba al desenllaç de l'argument-.

# TIPOLOGIA TEXTUAL



## Recursos lingüístics:

1. Oracions predicatives: verbs d'acció.
2. El temps verbal més representatiu és el passat, en pretèrit perfet, simple o perifràstic, pel seu aspecte perfectiu, amb altres temps de passat (imperfet, plusquamperfet, perfet anterior, indefinit).
3. Els adverbis i les locucions adverbials de temps i de lloc situen les seqüències de la narració.
4. Els connectors poden expressar tant la successió temporal com la causal.



# TIPOLOGIA TEXTUAL

## 5. El text predictiu

- **Concepte:** text explicatiu que exposa fets que es creu que poden succeir en un futur.
- **Tipus:** Predicció meteorològica, explicació d'avenços de la ciència en el futur, explicació de característiques d'un viatge que hem de fer...
- **Recursos lingüístics:**
  1. El temps més habitual és el futur.
  2. També es pot fer servir el condicional o perífrasis semblants: *és possible, podria ser que...*

# TIPOLOGIA TEXTUAL

## 6. El text instructiu

- **Concepte:** serveix per ensenyar a fer una cosa, per dirigir, ordenar, exhortar o aconsellar algú sobre la manera de realitzar un procés, per donar les instruccions i els coneixements que obliguen a actuar d'una determinada manera per tal d'arribar a un fi.
- **Tipus:** instruccions de muntatge, recepta de cuina, prospectes farmacèutics, instruccions d'elaboració d'un treball...
- **Estructura del text:**
  1. La presentació –on es mostra el material o els elements que tenen relació directa amb el procés que se seguirà i s'hi explica l'objectiu que es vol aconseguir-.
  2. El procediment –on s'enumeren les accions que s'han de seguir i s'explica com fer-ho-. La informació pot anar encapçalada per títols i subtítols o diferents tipus de lletra.

# TIPOLOGIA TEXTUAL



## Recursos lingüístics:

1. La sintaxi és simple, amb oracions coordinades, simples i curtes.
2. El temps verbal més utilitzat és l'imperatiu, tot i que també es fan servir el present, el futur i la forma impersonal amb es, i hi apareixen les perífrasis d'obligació –haver de, caldre + infinitiu, cal que,...-.
3. El lèxic no pot ser ambigu sinó que ha de ser concret i precís.
4. Calen ordinals per mantenir l'ordre, i els connectors lingüístics ordenen i classifiquen o distribueixen les diferents parts. La puntuació delimita les diferents parts la distribució de les quals ve determinada per la classe d'instrucció.
5. Compta amb els gràfics, il·lustracions, esquemes i d'altres recursos per facilitar-ne el seguiment.